

Nr 92.

Av herrar **Vennersten** och **von Sneidern**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till löneroglering för veterinärhögskolans professorer.

I den löneroglering, som i årets statsverksproposition föreslås för vissa fackhögskolor, har Kungl. Maj:t för vid dessa högskolor anställda professorer stannat för det förslag, som av högskolornas lönerogleringskommitté i dess betänkande nr II av år 1922 framlades. Vid fjolårets riksdag tillerkändes emellertid universitetens och Karolinska institutets professorer en högre löneställning. Då nu de s. k. fackhögskolornas lärare intill dess intagit samma ställning i lönehänseende som sistnämnda institutioners, innebär Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag en deklassering av fackhögskolornas professorer och, synes det oss, därmed även av dessa högskolor som sådana, om vars berättigande vi icke, varken genom motiveringen i den Kungl. propositionen eller genom den vetenskap vi därutöver äga om dessa förhållanden, finna oss övertygade. Med avstående från att här yttra oss över de övriga fackhögskolorna, få vi för en av dem, om vilken vi äga närmare kännedom, nämligen veterinärhögskolan, härmed föreslå riksdagen en löneroglering, som beträffande professorerna avser att åt dem bibehålla den likhet i lönehänseende med universitetens och Karolinska institutets professorer, som sedan länge tillkommit dem, och som skäl härför vilja vi anföra följande.

Veterinäryrket har samma ändamål som läkaryrket, sjukdomars utforskande och botande, och arbetar med i stort sett samma metoder och hjälpmedel som detta. Undervisningen för utbildande av veterinärer och det veterinära forskningsarbetet äro därför också mycket nära likformiga med läkarutbildningen, resp. det vetenskapliga arbetet på människomedicinens område. Likaväl som veterinärmedicinen i de flesta hänseenden grundar sig på den som vetenskap äldre människomedicinen, så begagnar sig denna numera i ej o betydlig utsträckning av forskningsresultat och erfarenheter från den förra. Jämförande forskning ej blott inom de mera teoretiska områdena anatomi och fysiologi, utan även inom patologien och därmed besläktade vetenskapsgrenar och som följd härav ett samarbete mellan human- och veterinärmedicinska forskare, tillerkännes numera av läkarna allt större betydelse. De veterinärmedicinska högskolorna äro även i allmänhet till sin organisation likartade med de humanmedicinska — på åtskilliga platser äro de med dem jämställda

fakulteter vid universiteten. Den svenska veterinärhögskolan är organiserad i nära överensstämmelse med Karolinska institutet och de medicinska universitetsfakulteterna här i landet; den har med deras nära överensstämmande stadgar, och det bör nämnas, att detta särskilt gäller bestämmelserna för lärartjänsternas besättning.

Ingen, som känner förhållandena, torde vilja bestrida, att veterinärutbildningen här i Sverige fullt ut kan mäta sig med den vid de främsta utländska veterinärhögskolorna, och ej heller, att det vid densamma bedrivs ett allvarligt och fruktbringande forskningsarbete.

Redan vid »veterinärinrättningen», sedermera »veterinärinstitutet», i Stockholm voro de lärare därstädes, som innehade professors tjänsteställning, i lönehänseende jämställda med motsvarande befattningshavare vid Karolinska institutet. De tilldelades under åren 1874—79 även dyrtidstillägg i likhet med dessa. Redan under dessa tider ansågs sålunda veterinärutbildningen så viktig, att utbildningsanstaltens huvudlärare placerades i samma lönegrad som dem, vilka hade till uppgift en del av läkarutbildningen. 1879, då en löne reglering företogs för bl. a. nämnda bägge institutioner, fingo visserligen dåvarande veterinärinstitutets professorer en lägre ställning i lönehänseende än Karolinska institutets, vilket synbarligen var en konsekvens av vissa stadgeändringar, som några år tidigare vidtagits beträffande veterinärinstitutet, men vid 1907 års löne reglering för detsamma återinfördes jämställdheten, och detta bekräftades 1914 vid fastställande av stadgar och stat för det då till högskola upphöjda veterinärinstitutet. Under kristiden ha tillfällig löneförbättring och provisoriskt lönetillägg tilldelats veterinärhögskolans lärare i likhet med universitetens och Karolinska institutets utom beträffande det sistnämnda tillägget, som av formella skäl vid riksdagsbehandlingen ej blev dem tilldelat 1923, men väl under följande år. Högskolornas löne regleringskommittés förslag av 1922 gick även ut på likställighet med Karolinska institutet och universiteten. Som synes tala starka historiska skäl för bibehållandet av denna. Att nu upphäva densamma och således i realiteten flytta tillbaka veterinärhögskolans professorer och därmed även veterinärhögskolan som sådan till en lägre nivå, än den hittills under en lång följd av år intagit, är ett ingrepp, som med hänsyn till konsekvenserna därav för högskolans vidare utveckling synes oss endast på grund av mycket vägande skäl böra vidtagas.

Veterinärkårens utbildning och veterinärvetenskapens framsteg och därmed även veterinärhögskolan som representant härför inom landet har utan minsta tvivel en mycket stor betydelse, i främsta rummet för vår modernäring. Det är därför synnerligen viktigt, att dess lärarekår rekryteras med de bästa krafter, som kunna fås, vilket endast är möjligt om innehavarna av huvudlärartjänsterna erhålla en sådan ställning, att dessa tjänster göras lockande för verkligt dugande personer. Med de krav på kvalifikation, som veterinärhögskolans stadgar uppställa för erhållande av professorsbeställning, och vilka högskolans styrelse och kollegium sökt få tillämpade i så nära överens-

ensstämmelse som möjligt vad i detta hänseende sker vid universiteten, har det i vissa fall redan nu visat sig svårt att få dessa befattningar besatta. Det är högst sannolikt, att en deklassering av professorstjänsterna skulle väsentligt öka dessa svårigheter.

Det ena av de skäl, som herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet anfört för att han, ehuru med synnerlig tvekan, föreslagit en lägre lönenivå för veterinärhögskolans professorer, har varit (se Bil. till 1926 års statsverksprop. IX huvudtit., 7, sid. 15), att vid denna högskola i likhet med skogshögskolan det vetenskapliga arbetet icke »nått en i dessa stycken» — d. v. s. med avseende på utbildning av nya målsmän för vederbörande discipliner — »med universiteten jämbördig ställning, en omständighet, som låter sig förklara såväl av den korta tid, de båda högskolorna varit vetenskapligt inriktade som också av det mindre utrymme för det rena forskningsarbetet, högskolor av så begränsad omfattning givetvis kunna bereda.» Härtill vilja vi foga, att det torde vara mycket svårt att göra en fullt rättvis jämförelse av här föreliggande art, och i varje fall bör en sådan icke grundas på den vetenskapliga produktionens kvantitet. Utgår man emellertid från att herr statsrådets uppfattning är väl grundad, så synes det också lika befogat att tillerkänna hans ovan citerade förklaring till detta förhållande fullt berättigande. Det kan rimligtvis icke begäras, att en nybliven högskola under en tid av något mer än ett decennium skall nå samma nivå i vetenskapligt hänseende som universitetet under flerhundraårigt arbete kommit till, och ett sådant förhållande får icke betraktas som ett misslyckande av arbetet vid högskolan, berättigande till dess placering på ett lägre plan, varigenom dess vidare utveckling skulle hämmas. Erkännas måste också obetingat, att veterinärhögskolan sedan omorganisationen 1914 befunnit sig i stadigt framåtskridande såväl beträffande veterinärutbildningen som forskningsarbetet, och att det vore till skada för landet, om detta fortskridande stäcktes.

Det andra av de skäl, herr statsrådet anfört för den intagna ståndpunkten i lönefrågan, är »hänsyn till den försiktighet, varmed man torde böra förfara vid tillskapandet av undantag från allmänt gällande grunder, beträffande såväl lönebelopp som lönesystem». Att detta är riktigt, vilja vi ej bestrida, men samtidigt framhålla att, om veterinärhögskolans professorer erhålla samma löneställning som universitetens och Karolinska institutets, detta ej innebär något nytt undantag från lönesystemet för civilstaten — undantaget gjordes redan förra året genom sistnämnda befattningshavares utbrytande ur systemet.

För övrigt vilja vi hänvisa till de utredningar, som finnas förebragta dels i Högskolornas löne regleringskommittés betänkande II av 1922, sid. 110 och följ., dels i underdåniga skrivelser från veterinärhögskolans styrelse av den 29 november 1822 och den 17 oktober 1925.

På grund av vad ovan anförts, få undertecknade föreslå riksdagen

att vid blivande beslut i anledning av ungl. Maj:ts förslag till löneroglering för veterinärhögskolan vi sådana ändringar i vad Kungl. Maj:t föreslagit, att högskolans professorer i löne- och pensions hänseende bliva likställda med professorerna vid rikets universitet och Karolinska institutet.

Stockholm den 21 januari 1926.

Axel Vennersten.

Axel von Sneidern.